

CSATTANUGA CSUCSU

Hoblinger Ignác, énekes-kocsmáros
Szabolcska, zongorista
Pallavicini Heléna, pincérlány
Boglya, régi, szervezett munkás
Pettenkoffer, ÁVH-ás tiszt

Focisták:
Puskás Öcsi
Várhidi Pál, alias Didi
Deák Ferenc, alias Bamba

Költők:
Zollinger Zoli, gyáva lírikus
Kalamár Kákossy Béla, gátlástalan
Róka Aladár, jelentéktelen
Pusztai Illés, néma

1. jelentés

A célszemély befejezte a II. osztályt és a balatonrekettyési Rákosi Mátyás gyermeküdülőbe utazott nyaralni.

A kisdobosok már az első reggeltől szorgalmasan gyakorolták a műsort, amellyel a második hét közepén váratlanul hozzájuk látogató Főtítkár elvtársat köszöntik majd.

Mivel a célszemély túl magas volt, darabosan mozgott és hamisan énekelt, nem szerepelhetett az előadáson. Ezt megtudva, hiúságában sértve érezte magát és a Dunjuskát gyakorló kórust túlszárnyalva a „Kecskebéka felmászott a fűzfára” kezdetű népdalt ordította torkaszakadtából.

A rajtanácselnök figyelemre méltó diplomáciai érzéssel megbízta a kert végén kuruttyuló varangyosbéka elhessegetésével a célszemélyt, mondván: Nehogy akkor kezdjen el hugyozni, amikor Rákosi Mátyás éppen itt lesz!

Célszemély ezt a feladatot végrehajtotta, ám érezhető változás állt be nála a Rákosi Mátyás elvtársba és a szocializmusba vetett hitében.

További megfigyelését javaslom.

2. jelentés

A megfigyelt személy pont a Felszabadulás Napján született, így tízedik születésnapján 7 másik kis társával együtt köszönthette a Főváros Szabadságának Tizedik Évfordulóján, az Erkel Színházban Rákosi, Révai, Farkas, Gerő, Andropov, Pavlov elvtársakat. A harmadikos Orosz Tamara a magyar gyermekek nevében megkérte a szovjet főparancsnokot, hogy vigyázzanak továbbra is a szabadságra, pusztit adott Rákosi elvtársnak, amit a kis Hoblinger

ez előzmények következményeképpen már nem irigyelt, mint ezt már a 474/55-ös jelentésben jeleztük.

Az ünnepség rendben véget ért, majd a Fagyjev világhírű regényéből készült „Ifjú Gárda” című opera második felvonását tekintették meg. A célszemély nem értette az előadás dramaturgiáját. Azt hitte, hogy a 75 Lenin díjas karmester vezényelte a végső sortüzet a szovjet mártírokra és a büfébe rohant. Édesapja itt érte utol, és amikor szigorúan megfeddte volna fiát, hozzájuk lépett Rákosi elvtárs. Elismeréssel nézett fel apára és fiára: De szép nagy fiad van, Hoblinger elvtárs!

Ám a célszemély ezt nem fogadta el, hanem helytelenül neheztelésnek érezte és félreérthetetlen göggel nézett le Rákosi elvtársra.

3. jelentés

Az Aranycsapat kapusa, Grosics Gyula a Népstadion öltözőjében rosszul lett és a kétségbeesett szövetségi kapitány a hangosan-beszélőn keresztül kérte fel a válogatott mérkőzésre összegyűlt százezer nézőt, jelentkezzen valaki a helyére, különben a magyar válogatott nem tud kiállni. Mindenki a megfigyelt személyre nézett, aki a néma felszólítástól felbátorodva elvállalta a feladatot. Piroska néni, a Szülői Munkaközösség elnöke húzta fel rá Grosics fekete mezét és 130-as mellbőségétől nem zavartatva magát, segített a sportnadrág madzagjának megkötésében is.

A bíró sípolt a folyosón, Hoblinger Ignác Puskás mögé állt a sorba és kifutott a pályára. A tömeg felordított és ő felébredt.

A megfigyelést itt meg kell szakítanom, mert kihívtak felelni.

I. felvonás

Minden szereplő benn van az Ávéházban. Heléna és Szabi játszani kezdenek. Taps. Hoblinger háttal áll és papírlapokat rendezget. Egy idézetet olvas fel hangosan.

*Hol zsarnokság van,
ott zsarnokság van
nemcsak a puskacsőben,
nemcsak a börtönökben*

*nemcsak a vallató szobákban,
nemcsak az éjszakában
kiáltó ór szavában,
ott zsarnokság van...*

Hoblinger: Csak ennyit tudtam lemásolni belőle, de ha átadom, már a feléért is felkötik. (Leteszi a verset az asztalra, magában beszél, utána kifordul jobbra, ráteszi a lábát a kifutóra.)

Na, ki volt ilyen bátor a *Svejk*ben? Egy légy. Hess innen Prágába. (Elhessegeti Sztálin képéről a legyeket. És felsegíti Helénát a kifutóra.)

*Kopogtat a fakopács az erdőn,
Lombosodik mifelénk az ág,
Kicsi párom rád gondolkol elmerengőn,
Most, hogy nyílik a virág.*

*De szép ez a mi vidékünk nyáron,
Vadgalambnak vadgalamb felel.
Jó lesz itten, gyere hozzám, édes párom.
S többé nem engedlek el,
s többé nem engedlek el.*

Heléna: Milyen szép házunk van!

Hoblinger (átfogja Heléna derekát): Sokan eljöttek. Elég ebből a szarból, Nagy Kövér. Emlékszel, amikor hadifoglyok voltunk Salzburgban és a fogolytábor tisztii kantinjában az „In the mood”-ot nyomtuk a jenkiknek? Nem tudtuk angolul, hát írtunk rá magyar szöveget. Még a néger szakácsok is csörögtek, mint a fánkok. Az osztrákok sem jódliztak, hanem nyomták a „vappát”, meg a „duát”.

*Túl az Óperencián történt az eset,
Kis Piroska Nagymamához igyekezett,
Kicsi kosarában, mely a karján fityeg,
Tojáspótló, műlekvár és cukorjegyek,
Mindezekből vitt magával egy keveset
És Nagymamájához igyekezett.*

*Száz veszélyt takar a sötét erdő, berek,
Mit tehet egy ártatlan, tudatlan gyerek,
Mikor a Sors egy ilyen nagy bajt ráuszít?
Kiugrik egy farkas, mondja, adj egy pusztit!
Pusziért egy gyönyörű, új bundát veszek,
S egy szép lakást is berendezek.*

Ússe kő - gondolja Piros,
 Ússe kő! - Ha nem is csinos,
 Ússe kő! - Talán ez tilos?
 Nincs, aki szememre hányja,
 Egy a fő, hogy van dohánya.
 Jó leszek - feleli legott,
 Jó leszek, pusztit is adok,
 Jó leszek, na de mit kapok?
 Ruhát, cipellőt és kalapot.

Most a farkas elővett egy csekkfüzetet,
 Sűrű puszik között egyre csak fizetett,
 Addig-addig vett új ruhát és kalapot,
 Míg a szegény Farkas végül felfalatott,
 Eddig tart a mese, kedves, szép Publikum,
 Itt a vége, fuss el véle, bumbububumm!

Heléna szám végén feldobja a lábát és az asztalra teszi, combja aljáig felcsúszik a szoknyája.

Hoblínger: Esküszöm, néha már azt hiszem, nyugtatókat kell szednem.

Heléna: Nem potyázunk. Az új nylonharisnyám. Öcsike hozta Londonból. Hatot rúgtak, hat párral hozott.

Tromsits: És te mit csináltál vele hatszor?

Heléna: Annyiszor nem lehet, edzőtáborban készülnek a szovjet válogatott ellen. De holnap este lejön az egész csapat a vezérekkel együtt. Glázenapp elvtárs születésnapját ünneplik.

Hoblínger : Mi is a kedvenc száma? A „Mások vittek rossz utakra engem”?

Heléna: Dehogyan. A „Mister Bill”. Ezt imádja, mint a Deák Bamba. Az is Ferenc, de nem egyezik ki senkivel, inkább rúg 59 gólt egyetlen bajnokságban.

Róka: Deák Ferenc, ha nem is a haza bölcse, de legalább a szocializmus gólkirálya. A Fradiból hozták át a Dózsába.

Hoblínger: Focisták, focisták, focisták. Zsaru lesz ez is, tisztí rangot is kap. (Elkezd belekötni Helénába.) Csak aztán fel ne kössék, mint a vőlegényedet,

a főhadnagy Szűcs Sanyit. Le akart lépni a szerencsétlen, de a szombathelyi leshatáron elkapta az Ávó.

Zoli: Lehetett volna tovaris, de sosem lehetett volna miszter.

78

*Óránként megszólal már egy zenélő óra,
És egy édes pingvinpár ugrik ki alóla
Mister Bill az egy pingvin úr.
Missis Lill az egy Pingvin lány,
Bill és Lill, ha az óra jár,
Egy pingvintáncot jár! (Hú)*

Hoblinger dühösen szembenéz Helénával.

*Mister Bill tipeg egy-kettőt,
Missis Lill topog egy-kettőt,
Mister Bill odaínti őt,
Az édes pingvin nőt.*

*Gyere be a, gyere be a házamba, házamba, házamba,
Bújj bele a, bújj bele az ágyamba
És szépet álmodjál! (Hú)
Mister Bill az egy Pingvin úr,
Lillel ő hamar lángra gyúl,
És ezt ők minden óraszám
Előlről kezdik ám, ám, előlről kezdik ám!*

Aladár: Kérem, a lejárt órát szépen fel kell húzni,

Hoblinger: Nahát, nem papedli ez a Glázenapp elvtárs, már a Tanácsköztársaságban is Krupszkájáról...

Aladár (közbevág): Leninné öngagsága.

Hoblinger: Álmodott. De ma is, még mindig, óránként felhúzatná magát.
(Reagál a zenére). Blahovác elvtárs is jön?

*Ki volt a hibás? Lehet, hogy én?!
Annál szomorúbb! Te voltál talán?
Oly mindegy már, hogy így volt, vagy úgy,
Elhibáztuk mind a ketten, visszasírni késő már,
Aki érzelmekkel játszik, mind így jár!*

Hoblinger tölt egy kupicával, a dal közben bejön Boglya: Magyar anyák, ne szüljétek rabot! Egy féldecit, Nácikám! Hogy mondta Szakasits elvtárs? Be a szervezetbe! Édes testvérem, drága rum! Elvesztettem a háborúm. Egész héten csak ittam, mert vasárnap kikaptunk Salgótarjánban, pedig nem is volt bányásznapi. Te, hogy ezeknek micsoda csatársoruk van. 79
Bablana, Jedlicska, Csuberda, Opova, Taliga. Tartaléknak meg ott van Kupcsulik és az a félkarú center, a Csáki. Hogy annak mekkora lökete van!

Hoblinger: Boglya úr, most szólok, hogy holnap csak négyig vagyunk nyitva. Születésnapra jönnek a Cucuék, Öcsike, Didi, Bamba és velük a nagyfejúk, állítólag még pizsamások is. Nem szabad őket zavarni.

Boglya: Hogy én zavarnám ezeket? A Szuszát én vittem le Újpestre, a Sándor Csikart én hoztam fel Szegedről, és már 38-ban ott kibiceltem nekik, amikor Péter Gábor cinkelt lapokkal levette ultiban a Hain Pétert. Még látópénzt is kaptam, hogy ne szóljak egy szót sem. Néma is voltam, mint a levente. Öregem, engem az utolsó öt évben legalább hússzor bevettek tökrészegen az óberhére, de amikor kijózanodtam, csak annyit mondtam: Viszik Ilonát, lobog a haja!

Róka: Ez volt a Péter Gábor kedvenc szavajárása zslugázás közben, ha ő vitte el az ütést.

Boglya: Máris hozták a tejet a vajaskiflivel, egy *Szabad Népet* és kitárlták a kapuk. És én, mint a magyar nép, szabad voltam. Viszik Ilonát, lobog a haja!

Hoblinger: Ismerte őket?

Boglya: Persze, minden második pénteken verték a blattot a Magyar Kandúrban és közben híreket cseréltek. Miért, te is?

Hoblinger: Ezt az ujjamat a náci Hain Péter, ezt egy srappnell, ezt meg a komcsi Péter Gábor törte szét. Két ujjal sehogy sem lehet trombitálni, így nekem fúj-tak. Tavaly november hetedikén itt volt Öcsiékkel, és tudod, mit énekeltem neki?

*Óh, az lesz a kéjes óra,
Hogyha áll az akasztófa,
És a gége megszorul, megszorul,
És a gége megszorul. – De nem lett semmi bajom.*

Róka: Az említett Hain Péter nem a *Szöktetés a szerájból* című Mozart opera szereplője volt, de mint fasiszta politikai nyomozó nyugodtan eljátszhatta volna a hóhért.

80 Boglya: Az elvtársak nem járnak operába. Inkább a Seress Rezsőt nyomjad nekik!

*Én úgy szeretek részeg lenni
De szép így az élet,
Az ember, ha részeg,
A szíve egy nyíló virág,
De jó is így élni,
Mert nem kell úgy félni,
Ha bánt is a csalfa világ.*

*Nem tudok élni én itt józanul,
Szívemre száz bánat borul,
Csalfa itt minden és hazug a szó,
Részegnek lenni, de jó.*

*Én úgy szeretek részeg lenni,
Mert akkor nékem nem fáj semmi,
De semmi, de semmi se' fáj.*

Boglya (Elővesz a farzsebéből egy *Népsportot* és belemerül.): Budvinecz megint nem játszott a Vasasban ... Rajna is, de megint öngölt.

Zolika (belép): Tiszteletem, jó napot kívánok!

Boglya: Szevasz, Zollinger. Na, ha megmondod, mi a magyar irodalom legnagyobb versének címe, fizetek egy rundot. Ha nem, akkor te jössz. Nna? „Anyám, te vagy árva fiad csillaga”. Nem tudtad? Persze, ti csak a Shakespearét, meg a Rimbaudot ismeritek. Na és ki írta?

Zolika : P. Howard, vagyis Rejtő Jenő.

Boglya: Semmit sem tudsz, anyád sem tudott. Troppauer Hümér, a lírikus költő, te szerencsétlen. Jó, van még egy dobásod! „Mint gímszarvas, kit seggbe lőtt az ármány,
Futott szegény Miklós, pucér segge árván...”
Mint hallja, drága Heléna, már megint a klasszikus költészetről beszélgetünk!

Toldi, meg ilyesmi...

Zolika: Írtam egy poémát. Elmondhatom?

Heléna: Tudom, görög istennő vagyok. Minden focista így akar elgáncsolni az ötödik perc után már a félpályánál. Inkább gépelje le, majd elolvasom.

81

Zolika (dadog): Ddedede, ha magának nem tetszik ez a vers, meg sem érdemli.

Heléna: Eddig csak némán bámult. Tudtam, lesz ez még rosszabb is.

Zolika: *Tilos csillagon I.*

*Nem is tudom, miért vezeklek?
Itt minden szisszenő talány,
ne fusson el, ki lenn a parton,
e süppedt parton rámtalál.*

*S ne félj te sem, ne fuss előlem,
inkább csittítsd a szenvedést,
csukott szemmel szoríts magadhoz,
szoríts merészen, mint a kést.*

Boglya: Ködöböczöt elküdték Felcsútra

Zolika: *Légy vakmerő, ítélj tiédnek,
mint holtak lenn az éjszakát,
vállad segítse gyenge vállam,
magam már nem bírom tovább!*

Boglya: Puskás kettőt rúgott

Zolika: *Én nem kívántam megszületni,
a semmi szült és szoptatott,
szeress sötétben és kegyetlen,
mint halottját az itthagított.*

Heléna (először vigyorog, zavarba jön, meghatódik): Tényleg nekem írta? Nekeeeem?

(Elfelejt, hogy alapjában véve eddig semminek nézte Zolikát. A hiúság és az, hogy ő a vers tárgya, kirobbanó hangulatba emeli.) Jaj, Zolika, képzelje, tavaly is járt ide egy költő, a Halász Ricsi, a zongorista barátjával, az Orlay Csöpipel. Mind a kettő belém szeretett. Nekem írták, én ihlettem be-
82 lőlük ezt a dalt, ugye, Szabolcska? Sláger lehetne, ha a rádióban énekelhetném, azt mondták a fiúk. Micsoda lókötők voltak mindketten. Bárkit levettek a lábáról. (Fejezi be mosolygós, elnéző nosztalgiával.)

*Tavasszal kell a szerelem – szerelem, szerelem, szerelem
A tavaszt hoztad el nekem,
A fákon cseresznyevirág – sznyevirág, sznyevirág, sznyevirág
Tavasszal oly szép a világ,
Színes pillangó száll felénk – pillangó
A tavasz hangja a zenénk.*

*Hajadon táncot jár a szellő – szellő
Szemed tükrében száll a báránnyfelhő – száll a báránnyfelhő
Te vagy a legszebb tavaszi álom,
S a csózkod lesz az ébresztő,*

Mindenki: Ébresztő, ébresztő, ébresztő.

Boglya: Nem adták meg Puskás második gólját.

(Belép a két másik költő. Aladár és Béla.)

Béla: Én már annyira belejöttem a stílusba, hogy a *Sport*nak versben írom a vezércikket is.
32 sor és a refrént duplájával fizetik.

*Hatszáz csille szénnel több jön a bányából,
Az öntudatos vājár ma százasaival számol,
Nevezetes év lett ez az ötvenhárom,
Győzelmet arattunk a kapitalistákon.*

*Túl a Don-kanyaron, Isonzón, Mohácson,
Büszke most a magyar, zengik a világon:
Négy-kettő a félidőben, végén hat-három.*

Hoblinger: Rapapapamm. Az a győzelem sokat hozott a konyhára mindenkinek. Az egész környék itt hallgatta Szepesit a rádiómon. Még Puhony plébános

úr is ledobott egy kupicával gólonként. De sajnos, az angolok is rúgtak hármat és ez már túl sok volt a klérusnak.

Aladár: Te, Bélácskám, hogy állsz a Vezér születésnapi versével?

83

Béla: Itt és most, rögtön megszülöm. Vágjunk bele. Rákosi elvtárs... Eddig nem rossz, ugye? Népünk... Népünk????!!! Népünk ma erős vár. Príma. Vezess... ez tökéletes...Vezess a győzelem útján... kicsit sportos is, harcos is, jól veszi ki magát. S ránk boldog világ vár. Bár kétszer vár a vár, engem szép gázsi vár. Suttu, mondta Lenin. (Lenyeli az italát.)

Zoli: *Tiltott csillagon II.*

*Én tiltott csillagon születtem,
partra űzve ballagok,
az égi semmi habja elkap,
játsszik velem és visszadob.*

*S ne félj te sem, ne fuss előlem,
inkább csitítsd a szenvedést,
csukott szemmel szoríts magadhoz,
szoríts merészen, mint a kést.*

Béla: Nagyon jó. Alig van vele utómunka. A hölgy helyére írd be Rákosi elvtársat és első díjat kapsz.

Hoblinger kitölt két kupicával.

Zoli: Mit képzelsz, Béla. Maga pontosan tudja, hogy kinek írtam.

Aladár: Ha hétfőre nem vagy kész, nagy balhé lesz az Írószövetségben. Jön Darvas József elvtárs és fuccs a havi apanázsodnak.

Béla: Ha nem jutsz semmire, átírjuk neked az *Ódát!* Rajtam kívül úgysem veszi észre senki, engem meg lekenyerezhetsz két felessel. Egyet az ötletért, egyet, mert hallgatok. (Aktatáskájából kezdi kipakolni a köteteket.) Lenin, Szabolcska Mihály, Majakovszkij, Fagyjev, Kosáryné Réz Lola. Ez mit keres itt? Na, hol a pokolban van?

Hejh burzsoá! Hejh proletár!

Én, József Attila, itt vagyok! – és kivágja a táská aljáról a vékonyka kötetet.

Na, nézzük csak. (Lapozgat.) Hányadik oldal? Itt van. Kezdhethetjük. Kérem a Gyöngyhalászomat!

Itt ülök csillámló sziklafalon... – Tovább.

84 *Nézem a hegyek sörényét... – Sörényét. Hogy ez miket írt össze!*

*Óh, mennyire szeretlek téged,
ki szóra bírtad egyaránt
a szív legmélyebb üregeiben
cseleit szövő, fondor magányt
s a mindenséget.*

A szív helyére egy szótagos csere kell: Kín? Bűn? Nem jó. A nép legmélyebb üregeiben? Egy frászt. A párt legmélyebb üregeiben cseleit szövő fondor magányt. Magányt? – Magány helyett vagány. Zseniális, mindenki érteni fogja, kiről van szó! s a mindenséget. – „S az ellenséget”-re javítjuk, így tökéletes. Na, halljuk egészben. (Komoly, normális hangon, nem hülyéskedve.): Olvasd, Zolika! Legalább azt is látjuk, mennyire hiteles ez a te szájadból.

Zolika (mint egy rakás szerencsétlenség, dadogva):

*Óh, mennyire szeretlek téged,
ki szóra bírtad egyaránt
a párt legmélyebb üregeiben
cseleit szövő, fondor vagányt
s az ellenséget.*

Béla: Kicsit Kabos Gyulás vagy. Nem nagy baj, majd Rajk László bájából lopunk bele egy keveset és mehet.

*De addig mind kiált
Kit kétezret millió embernek sokaságából kiszemeltek
Te egyetlen, te lágy bölcső, erős sír, eleven ágy,
Fogadj magadba!*

Béla: A kétezret javítjuk tízmillióra és kész. Kicsit fokozunk, extázist a végére: Fogadj magadba????! – Hogy Rákosi elvtárs...???? A 16 börtönév alatt??? (Rákosi Mátyás nem fogad be senkit és semmit, még az ételt sem!) Ebből még baj lehet. Húzzuk ki!

*Emelj magasba! Vezess a harcba!
Mint felhőt a szél! Te vagy a vezér!
A hangod édes! A szemed fényes!
Te ifjú hetvenéves! – Húú, ez jó lenne nekem is, de nyugi, neked adom.*

85

Puskás: Mind a négy sörösüveget eltaláltam a felső kapufán, úgyhogy ma te fizetsz, Didi.

Heléna (A pultnál áll, izgatottan megigazítja a melltartóját, gondolván, hátha hoztak neki megint valamit, Hoblinger féltékenyen nézi): Tessék?

Puskás: Mit hozzak neked Moszkvából? Ludmilla Marcsenkó melltartóját? Tessék, most duzzog. Hoblinger úr, nem tromfolná le a művésznőt a kedvenc nótámmal?

Hoblinger: Őrnagy úr. (Tölt a focistáknak, majd miután Bamba elvette tőle a tálcát, dühösen kimegy.)

*Ha felkelek az ágyamból, reggel nyolc után,
Egy kis dal jut eszembe már, bár
Villamoson, autóbuszon énekliek e dalt,
Mégis minden nő ma csak így sóhajt, hogy:*

*Kelemen, maga a múltam és a jelenem,
Ha maga tudná, én hogy' szeretem, Kelemenkém!
Kelemen, nyugodt lehet, én Önt megnevelem,
A maga sorsát majd én keverem, Kelemenkém!*

Puskás: Látod, alig hogy bekerültél a Dózsába, már a muszkákhoz is Te jössz. A Szűcs Pulyka helyén játszol. A moszkvai gépen majd az Ordas mellé ültetlek. Mondjad neki, hogy félsz a fegyverektől, te nem vagy se puskás, se nyilas, se kardos, akkor talán civil maradhatsz. Miért, mit gondolsz nekem könnyű? Még szerencse, hogy kispesti vagyok a Puchner bandáéból, onnan van a vagány stílusom.

*Kelemen, maga a múltam és a jelenem,
Ha maga tudná, én hogy' szeretem, Kelemenkém!
Kelemen, nyugodt lehet, én Önt megnevelem,
A maga sorsát majd én keverem, Kelemenkém!*

Ezek a komcsik 30 évig csak majréztak. Vagy itthon, vagy Moszkvában. Csak annak dőlnek be, akin nem látszik a majré. Minél nagyobbat blöffölsz, annál jobban beszopják, mint ló segge a hőmérőt. A franc akar a Szolnoki Légierőkben játszani, meg az orosz repülőtér mellett lakni. Mikor hívott a

86 Honvéd, inkább átjöttem a Néphadsereg sportszázadába, minthogy három évig a mezőtúri bokorugróknál takarítsam a latrinát. Amíg ki nem tör valami balhé, el lehet lébecolni a nagykutyák árnyékában. Mivel nagy pofám van, meg berámoltam egy meccsen hat gólt is, rögtön őrnagy lettem. Aztán egy hét alatt odahozattam a többieket. Kockát, a Rongylábút, a Púpost, Lóránt Gyulát. Te ez egyből föl-rúg mindenkit, olyan szigorú, hogy még gúnyneve sincs. Elszugáztatunk, iszogatunk két edzés között. Ne légy olyan hülye, mint klubtársad, a Szusza Feri, aki még nálam is több gólt rúgott. Aztán tavaly kicselezte Moszkvában a kapust, megállt a gólvonalon, beköpött a kapuba, és kirúgta a labdát a pályáról. Szepesi köhögőgörcsöt kapott a mikrofon mellett, nem merte közvetíteni, mit csinált ez az őrült. Rögtön lecserélték és nem megy többet sehova.

Várhidi: Még jó, hogy nem igazolták le azonnal a Kamcsatkai Torpedóba.

Puskás: Már a meccs elején rúgd csak fel nekik a Bobrovot az ötösön, tizenegyet kapnak és azt majd valahogy berúgják. Vagy a Gyuszi benyeli. Mi is rúgunk egyet, aztán jöhet a vodka, vagy a jereváni konyak, kis Lenin szobrok ébenfából, Matrjoska babák, duli-dul-balalajka, jövünk haza és máris átszállással irány Brüsszel. Ott meg veszel csipkés kombinét Helénának és bár kö-zéphátvéd vagy, nem csatár, az ötösről betalálhatsz te is.

Kemény centerhalf vagy, tudom. A tizenhatoson belül sem szarsz be senkitől, de értsd meg, a Lóránt csepelel, és az vörös helynek számít odafönn. A válogatottban még lehetsz a tartalékja, az is valami. Hátha – mint most – megsérül, vagy lelép és felakasztják, mint a Szűcs Sanyit.

Mit gondolsz, nekem nincs tele a tököm? Bejön egy csomó hülye az öltözőbe – amit előző nap már bemikrofonoztak –, veregetik a hátamat, ölelgetnek. Én meg etetem őket, mintha nem tudnék semmiről és lököm nekik: „Misi bá, Zürichben mán megint odajöttek, hogy menjek dollárért a Real Madridba!” Az öreg, Farkas Mihály honvédelmi miniszter elvtárs imádja, ha Misi bának szólítom. A gorillái meg hüledeznek, amikor azt mondja nekem: „Kis pénz, kis foci. Nagy pénz, nagy foci.” Átvette ezt a dumámat is, mindig bedobja, ha nagy lét hoz. Ha megkérdezi, hogy elolvastam-e már az „Új barátját szánt az ekét”, tudom, hogy nem kapok egy buznyákot sem. Hát igen, benyalok nekik, különben hogyan jutottam, volna el Londonba, Stockholmba, Svájcba? Igen, elvesztettük a világbajnokságot. Pedig ez a győzelem felemelte volna minden magyar fejét.

Deák: A diadal egyesít, összehoz.

Puskás: Kikaptunk és magunkra maradtunk. 11 áruló lettünk, aki ötvenszer győzött, egyszer nem. Magyarország nem veszett, hanem csaltak, és eladtuk a meccset.

Várhidi: Azt gondolják, és el is hiszik, hogy neked Mercedest adtak a németek, Bozsiknak svájci órát, Grosicsnak Opelt.

Puskás: Úgy beszélnek az egészről, mintha egy új Mohács következett volna be. Pedig másodikok lettünk a világon. Alattomban jöhettünk csak haza. Kövekkel dobálták a házam ablakait, a gyerekek nem mernek iskolába menni.

Várhidi: Ilyenkor bátrak.

Deák: A németek is vesztesek voltak a háborúban, mi is. Ők tanultak belőle, mi nem.

A szovjetek, lengyelek, bolgárok, románok, csehszlovákok hol voltak? A béke segge alatt.

Hol szúrtuk el?

Puskás: 3-4 év alatt végigvertük a világot Nyugodtak voltunk és bízunk magunkban. Míg a németek majd' tíz éve várták ezt a napot, túl akartak lépni mindenen, le akarták tépni a „fasizmus bélyegét”, a háborút, a világ megvetését, a szegyenüket. Hogy szeressék, elismerjék, ünnepeljék őket. Sztárjaik legyenek, akiket imád a világ, mint a brazilokat, magyarokat, angolokat. Erre megvertük őket 8:3-ra a selejtezőben.

Deák: Az egész világ rajtuk röhögött.

Puskás: Feltápáskodtak, átgázoltak mindenkin és döntőbe jutottak. Ott is kaptak az elején kettőt. Ha beállunk védekezni, húsz év alatt sem egyenlítene ki. De mi ébren álmodtunk, mi nem tértünk magunkhoz a góljaiktól, szerencsénk sem volt. Kikaptunk. Nyugat-Németország tombolt, a keletnémetek ugyanúgy. Minket még a bécsi emigránsok is lehazaárulóztak. Mi változott volna, ha győzünk? Talán hazamennek az oroszok? Bejönnek az amerikaiak? Felosztották már a pályát és mi ezen a térfélen maradtunk.

Várhidi: És ha forradalom lesz? Az olyan játék, ahol nincs kapufa. A történelem mocskosabb cirkusz, mint a foci. Először játékos vagy, aztán lehet, hogy te vagy a labda.

Deák: Ugyan már, egy hónap múlva már a csehek ellen játszottatok. Nem állíthattak ki egy teljesen új csapatot. Betettek téged is újra. Porrá vertétek őket és minden meg lett bocsájtvva.

88 Várhidi: Még mindig mi vagyunk a világ legjobbjai.

Puskás: Én meg játszom tovább, mi mást tehetnék? Csináltam volna azt, amit az a géppuskakezű zongoraművész, a Cziffra Gyuri? Kocsmában játsszam Csopint, Chaplint, vagy hogy hívják? Innen talán egyszer leléphetek, mint a Sárosi dr., vagy a Zsengellér.

Hoblinger megjelenik, mint Grosics.

Aladár: Ez a két játékos kijutott Nyugatra, még a 49-es határzár előtt és Olaszországban folytatták és fejezték be pályafutásukat.

Deák: Persze az is megtörténhet, hogy egy hónapra rá Bécsben vagy Rómában véletlenül elüt egy autó.

Puskás: Ha meg itthon eldobom a sulykot egy tonna nylonharisnyával, mehetek a sztálinvárosi Építőkhöz bohócnak. Te, a nők eszűket vesztik érte. Micsoda vevőköröm van, orvosfeleségek, írók cicuskái, titkárnők a Politikai Bizottságról, mellesleg (mutatja) dugi-dagi színésznők és sajnos, csak néha egy-egy kis zöldség, friss primőr, tavaszi hüvelyes.

Várhidi: Szóval, ki kell használni, hogy a magyar válogatott előbb győzte le a Nyugatot, mint a szocializmus.

Puskás: Mert, ha nemcsak mi, hanem a mi rendszerünk is győz, minden nőnek lesz nylonharisnyája, mi meg mehetünk egy kolhozba, ahol cölibátus van és évente csak háromszor: április negyedikén, május elsején, meg november hetedikén dughatunk.

Ebben a nagy szabadságban, egyenlőségben nincs más buli, csak a sport és főleg a foci. Nézd meg ezeket az írókat! Senki sem ismeri őket. Nincs arcuk, csapatuk, címerük.

(Hoblinger visszajön.)

Ha eltűnnek, mi van? Megkérdezi valaki, hogy hová lett Ló Lajos költő, a „Csak a dolgozó nő lehet szép” szerzője? Engem mindenki Öcsinek hív, őket meg Költő Elvtársnak, Író elvtársnak. Becenevük, személynevük, még gúnynevük sincs. (Hangosan átszól az írók asztala felé): S még él a méla Béla.

Béla (veszi a lapot): Óh, észrevett és megszólított a Király. Talán még udvari bolond vagy költő is lehetek nála. Ha már udvari muzsikus van. Lépjen elő, Ignác von Hoblinger – Hoblicska úr, valóságos, belső, udvari titkos tanácsos. És adja elő a művészetét, hiszen az magának van!

89

Hoblinger : Igenis. (Szabi ijedtében a Bunkócskát kezdi el, mindenki csatlakozik.):

*Hatot rúgtunk Angliának, olyan mint egy álom,
A mi hazánk nevét zengik szerte a világon,
Szepesi Gyuri volt a magyar nép szeme,
A rádió mellett együtt éltünk vele.*

*Kocsis, Czibor, Bozsik Cucu nagy labdaművészek,
Ezt közelről nézték az angol hátvédek.
Hidegkúti, Puskás Öcsi gondoskodtak róla,
Hogy a labda hatszor jusson a hálóba.*

*Túl a Don-kanyaron, Isonzón, Mohácson,
Büszke most a magyar, zengik a világon:
Négy-kettő a félidőben, végén hat-három.*

*Minden magyar dolgozónő tudja benn a gyárban,
Ez a nem várt nagy győzelem a békét szolgálja,
Munkaversenyt hirdet a Szedlacsek Jutka,
Így hatott egymásra a sport és a munka.*

*Köszönjük a hat gólt, a pompás győzelmet,
Kedves magyar fiúk, a szívünk veletek!
Hálánk felétek száll, boldog lázban égünk,
S velünk együtt boldog a mi Bölcs vezérünk!*

*Túl a Don-kanyaron, Isonzón, Mohácson,
Büszke most a magyar, zengik a világon:
Négy-kettő a félidőben, végén hat-három.*

*Gyarmatai vérét szívja a Brit Birodalom,
Mégis hogy' megroggyant e szép őszi napon,
A híres oroszlán áll most gyászos ködben,
A béketábor meg piros-fehér-zöldben!*

*Hatszáz csille szénnel több jön a bányából,
Az öntudatos vájár ma százasaival számol,
Nevezetes év lett ez az ötvenhárom,
Győzelmet arattunk a kapitalistákon!*

90

*Túl a Don-kanyaron, Isonzón, Mohácson,
Büszke most a magyar, zengik a világon:
Négy-kettő a félidőben, végén hat-három.*

Helén (menetelni kezd és rávágja): Rapapapamm.

Hoblinger: Te egy koloratúr komtessz vagy, kilógsz a basszusbikák és tenor-tigrisek sorából. Nem kell mindenben benne lenni. És egyébként is, ahogy így elnézlek, nem lennél hiteles, mint az emlegetett Szedlacsek Jutka, a szocialista munkaverseny szüzen száradó szentje! Ezzel szemben, bár nem vagyok egy labdazsonglőr center, de mellékesen húszig eldekázgatnék veled.

Deák: Ha én úgy néznék ki, mint te, nem ebben a kispiszkosban hordanám a medvéknek a málnaszörpöt.

Várhidi: Mit is énekeltél a Rádióban a próbafelvételen?

Heléna: A „Jön a fehér karácsony”-t.

Várhidi: Nem a „Kétszer kettő néha öt”-öt. Gondolhattam volna. Ha nem a Szűcs nője lettél volna, már húsz számod menne a Kossuthon.

Puskás: Esténként meg a Budagyöngye bárban búghatnál a Chappyék bandájában, mint az est fénypontja. Te lehetnél ott, nem az a pösze (meg is mutatja a beszédhibát) Ákos Stefi.

Deák: Oda jár az összes nagyágyú.

Hoblinger: De Te Párizst akartad a Moulin Rouge-zsal. Azt hitted, te lehetsz a második Edít Piaf.

Helén (már nem is figyel rá, mert bánatosan összenéz Szabival, aztán elkecsereedik, eszébe jut a vőlegénye szomorú sorsa és átéléssel előadja a dalt.):

*Gyere, ülj kedves mellém,
Mielőtt még elmennél,
Hogy még egyszer a szemembe nézz.
Ezek nem könnyű percek,
Érzem, a szíved reszket,
De a válás az mindig nehéz.*

*Nocsak! Ne sírj, ez nem méltó búcsúzás,
Légy okosabb!
Mi nem sírunk, ezt nem szabad.
Mosolyogj, mintha nem fájna,
Mosolyogj még egyszer,
Úgy, mint mikor ott megláttalak,*

*Látod, így. S most menj el,
Ilyen mosolygó szemmel,
Mindig így fogok gondolni Rád.
Hagyd a könnyeket másnak,
Rád még szép napok várnak,
Hát csak menj kedves, jóéjszakát.*

Közben a színészek kimennek, Boglya is, H. feláll és az írók asztalához megy.

Hoblinger: Ne énekelj mindig ilyen szomorú számokat. Az ember ver-seket kezd olvasni tőlük. Na, mindenkinek mars haza. (Pusztai Illés-nek): Szívesen lemásolom.

Pusztai: Köszönöm, ez csak egy mondat.

Jelentés

Hoblinger (Az irodába megy, becsukja az ajtót és felhívja a Tartótisztet.): Jó estét kívánok! Vörösbegy vagyok, a Sasmadarat kérem. Khm, khm, Pettenkoffer elvtárs? Jó, jó, többé nem mondom a nevét, már el is felejtettem. De nincs itt senki. Akkor sem. Értem. Tessék nyugodtan jönni. Hogy itt tetszik várni a sarkon, a 72-es troli megállójában? Hol? A telefonfülkében? Ja, annál a barna Pobjedánál. Látom, nem is feltűnő. Már töltöm is az első kupicával. De hátul tessék jönni.

(Szabihoz lép): A hétfégi bágyogszováti esküvőre még vagy húsz számot meg kell tanulnunk. Ez sem papedli. Átvette a *Sétahajót*, a *Gyia lót*, az *Egy boldog nyár Budapestent*, a *Pedro kocsmájábant*? És ott mehet majd a „Chattanooga Choochoo” is. Jó kis bugi-vugi, már majdnem blues.

92 H. feláll.

*Troli-trolibuszra vártam én,
Jött is halkán, könnyedén,
Pont előttem fékezett,
Közben én folyton téged néztelek.
Nem úgy szálltunk, mint a hatosra,
Egymást törve, taposva,
Kézzel, lábbal, könyökkel,
Hanem szép türelmesen, ahogy kell!*

*Száguldott a busz,
Akár a gyorsvonat,
És két kék szemedben
Láttam én a sorsomat!*

Hoblinger idegesen az iroda felé tekintget, megigazítja Sztálin képét és leül az íróasztalhoz.

Pettenkoffer (Csendben belép az ajtón, rég tudja, hogy a kocsmá üres. Fegyelmezett, energikus, tudatos ember.): Szabadság, Hoblinger elvtárs. Térjünk gyorsan a lényegre. Még két találkozó van ma este. Tudja már, hogy a vezetőkön kívül még kik jönnek holnap Glázenapp elvtárs születésnapjára? (Jegyzetfüzetébe írja a neveket. Ő kérdez, Tromsits csak bólogat. Látszik, hogy Pettenkoffer mindenkit ismer.) Puskás? Jó. Bozsik? Egye fene. Várhidi? Rendben. Deák? Az olyan bamba, hogy nem szól egy szót sem, de jó pacalt főz, ha véletlenül gusztusa támadna rá az Öregnek. (Nyel egyet.) Cseresznye-paprikával erősítve. Ultizni se nagyon tud, úgyhogy maradhat. A köpködős Szusza? Az itt ne legyen!

Mi van az írókkal? Tudja mit, az egyik ücsöröghetne ott hátul, és a megfelelő pillanatban spontán előadhatná valamelyik legújabb versét. Tessék, mondjuk ezt. Mintha akkor írta volna éppen. Magától kaptuk ezt is, nem emlékszik? Zolika, a kis védenca szülte. Az eleje langyos, kihúztam pár gyengébb strófával együtt. Csak a harmadik üveg vodkával szolgálják fel! Zolika nagyon beszari, úgyhogy a többiek előtt kérje, hogy inkább maga olvassa fel a verset. Utána meg snapszlizzon valakivel, vagy olvasson *Szabad Népet*, érti, ugye?

Hoblinger elkezd, és egyre jobban belelendül.

*Pártján annak, ki ácsol,
Ki fűrésszel sikongat,
Aki ha kalapáccsal,
Mégis harangot kongat!*

*Pártján annak, ki ajkát
A párt szavára nyitja,
Ki sorsuk-nemtudókat
Sorsukra megtanítja!*

*Légy pártos, költő, pártos,
Pártján, ha kell, a pártnak,
Légy pártosa e honnak,
És mindenik hazának!*

Pettenkoffer: Nem rossz, talán színész is lehetne, olyan jól adta elő. Furcsák maguk, művészek. Eltörtük a trombitáját meg az ujját, énekes lett. Ha elmegy a hangja, majd színész lesz. Mindig talpra esik. És még nem mondtam, nehogy elkapassa magát, nem is ír rosszul. A jelentései szinte élnek. Stílusuk és dramaturgiájuk van. Néha már zenélnek. Ajánljam be a Honvéd Központi Művészegyüttesbe?

Hoblinger: De őrnagy elvtárs, ott főleg népitáncolnak.

Pettenkoffer: Ahogy mi fütyülünk. A jó rendezés a legfontosabb, de azt maga még csak tanulja. Ne erőltessük ezt a Kalamár Bélát, elegendem van a kínrímeiből. Bár, ha fellazul a hangulat, jól jönnek a trágár viccek. Egyébként ő mindig készül valami meglepetéssel, amiről még maga sem tud. Csak egyszer aztán nehogy nagyon meglepjen bennünket hátulról. (Jelzi, hogy Béla esetleg buzi?). A Pusztai Illés mindig mogorván ücsörög, de nem számít, fő hogy jelen legyen ő is. Majd később megtörik. Az Aladár ilyenkor annyira berezel az Öregtől, hogy dugjuk el a zongorista mellé kottahajtogatónak.

Hoblinger: De őrnagy elvtárs, november hetedikén is hajtogatott.

Pettenkoffer (dühösen): Csináljak belőle vécésnénit? Magánál az udvaron van a budi, ott ilyenkor a gorillák ferbliznek hajnalig. (Leinti.) Tehát, mi van a költőkkel? Hogy állnak a Bölcs Vezér születésnapjára készülő verseikkel? És egyébként írnak egyáltalán? (Tromsits biccent.) Mit írnak? Hol a jelentés?

Tromsits (Kihoz az irodából három-négy oldalt.): Csak most mentek el. A mai termést még nem tudtam a kistükörrel lemásolni az indigóról. Lassan megy és nagyon résen kell lenni az indigócserevel. Különösen a hosszabb költeményeknél vagyunk bajban. Ilyenkor a kéziratot kell pár percre ellopni, amíg lefotózzuk.

Pettenkoffer: Reggel nyitás előtt félórával idejön érte Bodobács Pufi, az irodalomtörténész. Addigra kész legyen! Csókolom a kezét, Művésznő!

Gyia, ló!

Helén: Ki volt ez?

Hoblinger (beleüvölti a virágvázába, ahol a mikrofon van): Vagy Mikulás, vagy Térapó. Vagy ha nem ő, akkor a Gestapó. Hogy is mondta József Attila?

*Inkább mondj egy új mesét,
Fasiszta kommunizmusét?*

Ezt most hogyan értsem, tudja a fene. De ez a tuti.

*Minden halál és semmi gyász,
Akire csak a Párt vigyáz
Parapamm paramm papamm
Akire csak a Párt vigyáz.*

Hoblinger: Hogy jön ez ide?

*Feketehajú kis gimnazista voltál,
ott mentél át a házunk előtt az úton,
De sokszor néztelek, hallgattam léptedet,
amíg az első bálon megismertelek.*

*Most mellettem ülsz, sok év telt el azóta,
jöttél velem sok gondon és viharon át,
Hajadból néha már egy pár ezüst szál villan elő,
s kell már egy kis pihenő ebéd után.*

Hoblinger: Jól van, mára elég, menjetek ti is, zárok, Szabi.

Szabi: A „Poljuska” és az „Amuri partizánok”?

Hoblinger: Reggel átnézzük.(Magában motyog.): Ez marad. (Olvassa a verset.)

*Csillaghálóban hányódunk
partravont halak,
szánk a semmiségbe tátog,
száraz űrt harap.*

95

*Suttogón hiába hív az
elveszett elem,
szűrő kövek, kavicsok közt
fuldokolva kell
egymás ellen élnünk-halnunk!*

Hoblinger kimegy.

Róka (folytatja): *Szívünk megremeg:
vergődésünk testvérünket
sebzi, fojtja meg.
Egymást túlkiáltó szónkra
visszhang sem felel,
öldökölnünk és csatáznunk
nincs miért, de kell!
Bűnhődünk, de bűnhődésünk
mégse büntetés,
nem válthat ki poklainkból
semmi szenvedés!
Roppant hálóban hányódunk
s éjjélkor talán
étek leszünk egy hatalmas
halász asztalán.*

Deák bejön, elkezd főzni a pacalt.

(Vége az I. felvonásnak, folytatás a következő számban)

Folyóiratunk
a NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTERIUM
NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAMjának
anyagi támogatásával jelenik meg.
Terjeszti a Budapesti, a Nemzeti és a Vidéki HÍRKER RT.
és alternatív terjesztők

Főszerkesztő
JÁSZ ATTILA

Szerkesztők
NÁDOR TIBOR
SZÉNÁSI ZOLTÁN

Online szerkesztő
MIKLÓSVÖLGYI ZSOLT

Lapterv és műszaki szerkesztés
SELLYEI TAMÁS OTTÓ

Tiszteletbeli munkatársak

CSOKITS JÁNOS
MONOSTORI IMRE
MUZSNAY ÁKOS
VASADI PÉTER

ÚJ FORRÁS

IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT
ALAPÍTÓ A KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
JÓZSEF ATTILA MEGYEI KÖNYVTÁRA

Megjelenik évente tízszer
Alapítva ezerkilencszázhatvankilencben
Alapító főszerkesztő: PAYER ISTVÁN

Szerkesztőség: 2890 Tata, Székely B. u. 2/A Telefon: 20/3353 626. Levélcím: Tatabánya, Pf. 136
E-mail: info@ujforras.hu. Interneten olvasható: www.ujforras.hu
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága. 1008 Budapest, Orczy tér 1.
Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél és az Új Forrás Kiadónál.
E-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu; faxon: 06-1/303-3440. További információ: 06/80/444-444.
Előfizetési díj egy évre 5000 Ft. INDEX: 25959, HU ISSN:0133-5332.
Kiadja a József Attila Megyei Könyvtár. A kiadásért felel: Új Forrás Kiadó Nonprofit Kft.
Készült a Sollers Kft. nyomdájában Tatán.

